

Quá trình hình thành và phát triển quan điểm chỉ đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam về đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng

Trần Nghị^(*)

Tóm tắt: Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời và hoạt động dựa trên nền tảng lý luận của chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh luôn là kim chỉ nam soi chiếu, dẫn dắt cách mạng Việt Nam giành được nhiều thắng lợi vẻ vang. Để kiên định, giữ vững và phát huy được nền tảng ấy, trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam từ khi còn hoạt động bí mật đến khi trở thành Đảng cầm quyền, Đảng luôn xác định công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng, đấu tranh phân bác các quan điểm sai trái, thù địch là nhiệm vụ đặc biệt quan trọng trong công tác xây dựng Đảng.

Từ khóa: Đảng Cộng sản Việt Nam, Cách mạng Việt Nam, Đảng cầm quyền, Bảo vệ nền tảng tư tưởng, Chủ nghĩa Marx-Lenin, Tư tưởng Hồ Chí Minh

Abstract: The Communist Party of Vietnam was founded and has run on the theoretical basis of Marxism-Leninism and Ho Chi Minh's thought that have served as the guideline to lead the Vietnamese revolution to many glorious victories. To be steadfast in and uphold that path during the Vietnamese revolution up to now, the Communist Party of Vietnam, from its inception and operation in secret to the ruling Party, has regarded the work of defending the ideological basis and fighting against false and hostile standpoints as crucial tasks in the course of Party building.

Keywords: Communist Party of Vietnam, Vietnam Revolution, Ruling Party, Defending the Ideological Foundation, Marxism-Leninism, Ho Chi Minh Thought

1. Mở đầu

Công tác tư tưởng, lý luận nói chung, đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng nói riêng là hoạt động đặc biệt quan trọng trong việc xác lập, phát triển, truyền bá hệ tư tưởng, đường lối, chủ trương của Đảng Cộng sản Việt Nam và chính sách, pháp luật của Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Công tác này nhằm tạo sự thống nhất tư

tưởng trong Đảng, sự đồng thuận xã hội; cổ vũ, động viên tinh thần sáng tạo, cách mạng của nhân dân; đấu tranh chống các thế lực thù địch, phản động trên mặt trận tư tưởng và lý luận, góp phần xây dựng nền văn hóa và con người mới xã hội chủ nghĩa; quảng bá hình ảnh tươi đẹp của đất nước, con người và chế độ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam ra thế giới.

Trong điều kiện một Đảng Cộng sản duy nhất cầm quyền ở Việt Nam hiện nay, công tác tư tưởng, lý luận có vai trò quan

^(*) TS., Tạp chí Tổ chức nhà nước, Bộ Nội vụ;
Email: trannghe.tenn@gmail.com

trọng mang tính quyết định. Đảng cầm quyền trước hết là tiên phong về lý luận, phát triển sáng tạo lý luận phù hợp với thực tiễn phát triển đất nước. Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng chính là bảo vệ, khẳng định vị trí, vai trò nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản trong xã hội, trong tiến trình phát triển của cách mạng Việt Nam. Đó là một quá trình lịch sử liên tục, xuyên suốt, với nhiều dấu mốc quan trọng thể hiện sự phát triển tư duy chiến lược của Đảng về tầm quan trọng và nội dung công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

2. Công tác đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam giai đoạn 1930-1945

Năm 1930, Đảng Cộng sản Việt Nam tuy mới thành lập nhưng đã có những đảng viên, đặc biệt là những đồng chí đứng đầu Đảng luôn có bản lĩnh chính trị vững vàng và tư duy lý luận sắc bén, thể hiện qua các tác phẩm đấu tranh quyết liệt với thế lực tởrôtkit¹ khi đó để bảo vệ nền tảng tư tưởng, đường lối của Đảng. Giai đoạn 1930-1945, nhóm tởrôtkit ở Việt Nam đề ra những chủ trương đối lập về chiến lược, sách lược với Đảng, đồng thời đưa ra những khẩu hiệu “tả” để lừa bịp, lôi kéo quần chúng, làm nhân dân lầm tưởng họ là những người cách mạng. Trước tình hình đó, những người đứng đầu Đảng đã kịp thời tổ chức đấu tranh phê phán và chống lại sự phá hoại của nhóm tởrôtkit ở Việt Nam.

Tổng Bí thư Hà Huy Tập với bút danh Thanh Hương đã viết tác phẩm *Tờ-rôt-xky và phản cách mạng*, xuất bản tại thành phố Sài Gòn năm 1937 để kiên quyết đấu tranh với nhóm tởrôtkit và bảo vệ lý luận của chủ

nghĩa Marx-Lenin, đường lối chiến lược, sách lược của Quốc tế Cộng sản, bảo vệ đường lối, chính sách của Đảng Cộng sản Đông Dương.

Tháng 7/1939, Tổng Bí thư Nguyễn Văn Cừ viết tác phẩm *Tự chỉ trích* nêu rõ bản chất và thủ đoạn của những phần tử tởrôtkit: “Bọn tởrôtkit, xét đến cốt tủy của chúng thì chúng chỉ gồm những cận bã của phong trào nhóm họp nhau để chống cộng sản, chống cách mệnh, chia rẽ và phá hoại phong trào quần chúng” (Đảng Cộng sản Việt Nam, Tập 6, 2002: 627-628), “núp dưới bóng cờ cộng sản”, “nhiều khi mạo nhận là cộng sản để chia rẽ”, vì thế cần phải vạch trần mưu mô khiêu khích của phái tởrôtkit. Tác phẩm *Tự chỉ trích* đã phê phán, vạch trần bản chất các quan điểm sai trái của phái tởrôtkit, qua đó tạo sự thống nhất về nhận thức về tư tưởng, chính trị và hành động trong toàn Đảng, góp phần quan trọng trong đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và sự thống nhất, đoàn kết trong nội bộ Đảng trước sự tấn công của các thế lực thù địch. Đây là tác phẩm có ý nghĩa và tác dụng hết sức quan trọng trong cuộc đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, thể hiện tinh thần trách nhiệm cao của những người cộng sản chân chính, kiên quyết đấu tranh phê phán những khuynh hướng và quan điểm sai lầm, bảo vệ đường lối lãnh đạo đúng đắn của Đảng.

3. Công tác đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam giai đoạn từ khi Cách mạng Tháng 8/1945 thành công và tiến hành hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, chống đế quốc Mỹ xâm lược (1945-1975)

Trong giai đoạn này, tinh thần và bản lĩnh của đội ngũ cán bộ, đảng viên, đặc biệt là của người đứng đầu Đảng trong

¹ Trotskyist: khuynh hướng “cách mạng thường trực” do Trotsky thành lập, để chống lại đường lối “cách mạng vô sản trong một quốc gia” của Stalin.

việc lãnh đạo đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng tiếp tục được phát huy và được thể hiện đậm nét xuyên suốt trong quá trình kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ. Đội ngũ cán bộ, đảng viên đã phát huy bản lĩnh chính trị vững vàng, tinh thần độc lập sáng tạo, kiên quyết đấu tranh chống mọi biểu hiện lập trường “tả khuynh”, “hữu khuynh”, những biểu hiện dao động về lập trường, quan điểm tư tưởng, thỏa hiệp vô nguyên tắc; tạo được sự thống nhất về quan điểm giai cấp, lập trường tư tưởng chính trị, về đường lối cách mạng, sự đoàn kết, thống nhất về nhận thức, ý chí và hành động trong Đảng. Trước yêu cầu này, đồng chí Tổng Bí thư Trường Chinh đã viết nhiều tác phẩm lý luận có giá trị, như: *Kháng chiến nhất định thắng lợi* (năm 1947); *Chủ nghĩa Mác và vấn đề văn hóa Việt Nam* (năm 1948); *Bàn về cách mạng Việt Nam* (năm 1951),... Những tác phẩm này đã làm rõ những vấn đề lý luận căn bản nhất của cách mạng, đó là lý luận về việc vận dụng, phát triển chủ nghĩa Marx-Lenin và tư tưởng Hồ Chí Minh vào hoàn cảnh cụ thể của đất nước, đề ra chủ trương, đường lối đúng đắn, phù hợp với cách mạng Việt Nam; và làm rõ lý luận về cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân tiến lên cách mạng xã hội chủ nghĩa, góp phần làm phong phú hơn kho tàng lý luận cách mạng Việt Nam.

Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ (1954-1975), công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng đã bám sát thực tiễn và nhiệm vụ chính trị, góp phần giữ vững sự lãnh đạo, nâng cao năng lực và sức chiến đấu của Đảng trong quá trình thực hiện nhiệm vụ giành độc lập dân tộc, thống nhất đất nước. Ở miền Bắc, thông qua các cuộc vận động phát triển đảng viên như Lớp

đảng viên 6-1 (năm 1960), Cuộc vận động nâng cao chất lượng đảng viên và kết nạp đảng viên lớp Hồ Chí Minh (năm 1970-1972), Cuộc vận động chỉnh huấn mùa Xuân (năm 1961)..., cán bộ, đảng viên đã nêu cao tinh thần vun đắp lý tưởng, động lực về tinh thần làm chủ Nhà nước, tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa, hăng hái phục vụ sản xuất, cần kiệm xây dựng Tổ quốc; kiên quyết phòng, chống chủ nghĩa cá nhân, tham ô lãng phí, tác phong quan liêu mệnh lệnh, thái độ bảo thủ, rụt rè, cầu an hưởng lạc, ngại khó, ngại khổ, so bì đả ngộ. Ở miền Nam, công tác chỉnh huấn tại Khu ủy miền Đông Nam bộ tập trung vào việc “Không ngừng bồi dưỡng lập trường giai cấp, tinh thần cách mạng tiến công, kiên trì cách mạng, tự lực, tự cường, quan điểm bạo lực, quan điểm quần chúng, quan điểm thực tiễn, phẩm chất đạo đức cách mạng, xây dựng quyết tâm cao, tác phong làm việc khẩn trương, chống mọi khuynh hướng hữu khuynh, nghi ngại, xa hoi, tư tưởng chủ quan, cục bộ, xa rời quần chúng, xa rời thực tế, gia trưởng, thiếu dân chủ, tự do, vô kỷ luật, công thân, địa vị và những biểu hiện tư lợi, tham ô, hủ hóa...¹ (Dẫn theo: Đặng Minh Phụng, Ngô Minh Vương, 2023).

Kết quả chỉnh huấn đã củng cố hơn nữa lập trường chiến đấu, quan điểm quần chúng, thấy rõ chỗ yếu và mâu thuẫn của địch; nắm vững đường lối, chính sách, vận dụng phương thức, phương châm thích hợp hơn; uốn nắn được một số khuyết điểm trước đó, qua đó vượt qua được mâu thuẫn khó khăn để bám vững địa bàn, bám trong

¹ Khu ủy miền Đông Nam bộ (1974), *Nghị quyết Hội nghị Thường vụ Khu ủy miền Đông mở rộng (từ ngày 22 đến 28-6-1974)*, Hồ sơ số 392, Lưu tại Phòng Lý luận chính trị - Lịch sử Đảng, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Đồng Nai.

quần chúng ở cả 3 vùng¹ (Dẫn theo: Đặng Minh Phụng, Ngô Minh Vương, 2023). Các cuộc vận động, chính huấn có ý nghĩa rất lớn trong việc nêu cao tinh thần, trách nhiệm của đảng viên trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, góp phần làm chuyển biến tư tưởng của nhân dân, củng cố niềm tin, tạo sự hứng khởi và quyết tâm hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ của sự nghiệp cách mạng, làm nên thắng lợi vẻ vang của cuộc trường kỳ kháng chiến 21 năm chống đế quốc Mỹ, đất nước thống nhất, non sông thu về một mối.

4. Công tác đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam trong thời kỳ Đổi mới

Mở đầu cho giai đoạn này, văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI của Đảng (năm 1986) nhận định: “Kẻ thù ở ngoài nước và trong nước thường xuyên tìm cách phá chúng ta về tư tưởng. Chúng tung ra đủ loại luận điệu xuyên tạc nhằm phá hoại Đảng và chế độ ta. Những người cộng sản phải nêu cao tinh thần cách mạng tiến công, nhạy cảm nắm bắt tình hình, kịp thời đập tan mọi luận điệu phản tuyên truyền của chúng...” (Đảng Cộng sản Việt Nam, Tập 47, 2006: 461-462). Quán triệt và cụ thể hóa tinh thần đó, Nghị quyết số 07-NQ/TW của Hội nghị Trung ương lần thứ 7, khóa VI *Một số vấn đề cấp bách về công tác tư tưởng trước tình hình trong nước và quốc tế hiện nay* đã nhấn mạnh hệ tư tưởng chỉ đạo sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam là chủ nghĩa Marx-Lenin. Nghị quyết số 07-NQ/TW khẳng định Đảng luôn trung thành với chủ nghĩa Marx-Lenin, quán triệt bản chất cách mạng, khoa học và

vận dụng sáng tạo vào điều kiện của Việt Nam; đồng thời yêu cầu các tổ chức của Đảng phải quan tâm triển khai giáo dục chủ nghĩa Marx-Lenin một cách rộng rãi trong cán bộ, đảng viên và nhân dân, mở rộng và tăng cường trận địa tư tưởng xã hội chủ nghĩa; đồng thời kiên quyết đấu tranh chống lại mọi luận điệu phủ nhận, xuyên tạc chủ nghĩa Marx-Lenin.

Trong *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội* (năm 1991), Đảng Cộng sản Việt Nam đã chỉ rõ, các thế lực thù địch thường xuyên tìm cách phá hoại chế độ xã hội chủ nghĩa và nền độc lập dân tộc của nhân dân ta. Do đó, nhiệm vụ của quốc phòng - an ninh là bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, sự ổn định chính trị, trật tự và an toàn xã hội, quyền làm chủ của nhân dân, làm thất bại mọi âm mưu và hành động của các thế lực đế quốc, phản động. Hội nghị đại biểu toàn quốc giữa nhiệm kỳ khóa VII (năm 1994) của Đảng đã nhận diện và chỉ rõ chiến lược “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, phản động là một trong những nguy cơ đối với Đảng và chế độ xã hội chủ nghĩa. Vì vậy, đấu tranh phòng, chống “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch là một nhiệm vụ quan trọng và cấp bách của cách mạng Việt Nam. Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 8, khóa VII chỉ rõ phải gắn cuộc đấu tranh chống “diễn biến hòa bình” với cuộc đấu tranh bảo vệ chủ nghĩa Marx-Lenin và tư tưởng Hồ Chí Minh, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, chống mọi khuynh hướng cơ hội, xét lại hay giáo điều.

Nghị quyết số 09-NQ/TW ngày 18/02/1995 của Bộ Chính trị về một số định hướng lớn trong công tác tư tưởng đã xác định, khi các thế lực thù địch ra sức

¹ Khu ủy miền Đông Nam bộ (1966), *Tổng kết tình hình miền Đông năm 1965, ngày 1-2*, Hồ sơ số 250, trang 23, Lưu tại Phòng Lý luận chính trị - Lịch sử Đảng, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Đồng Nai.

tấn công nền tảng tư tưởng của Đảng thì đấu tranh bảo vệ, phát triển và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh càng là vấn đề quan trọng, trở thành nhiệm vụ hàng đầu trong công tác chính trị, tư tưởng và lý luận của toàn Đảng, toàn dân ta. Để cụ thể hóa Nghị quyết số 09-NQ/TW, ngày 01/4/1996 Bộ Chính trị đã ban hành Chỉ thị số 67-CT/TW về tăng cường chỉ đạo, quản lý, đấu tranh làm thất bại âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch dùng phương tiện thông tin, điện tử để chống phá cách mạng Việt Nam.

Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng đề ra nhiệm vụ: “Uốn nắn những nhận thức lệch lạc, những quan điểm mơ hồ, những biểu hiện dao động về tư tưởng, suy giảm niềm tin vào chủ nghĩa xã hội và sự lãnh đạo của Đảng. Phê phán và bác bỏ những quan điểm sai trái, thù địch” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 1996: 141). Thực hiện quan điểm chỉ đạo này, ngày 25/11/1996 Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 05-CT/TW chỉ đạo cuộc đấu tranh chống “diễn biến hòa bình” về tư tưởng chính trị. Tiếp đó, ngày 25/12/1997, Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 25-CT/TW về việc nói và viết những vấn đề liên quan đến lịch sử và các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước. Trước những diễn biến phức tạp mới, Hội nghị Trung ương lần thứ 5 khóa VIII có Kết luận số 01-KL/TW về đấu tranh chống các quan điểm sai trái, bảo vệ Cương lĩnh, Điều lệ và đường lối của Đảng. Ngày 22/3/2001, Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 64-CT/TW về giữ nghiêm kỷ luật phát ngôn và bảo vệ bí mật của Đảng, trong đó yêu cầu mọi cán bộ, đảng viên phải chấp hành nghiêm kỷ luật phát ngôn và bảo vệ bí mật của Đảng và Nhà nước, nghiêm cấm lan truyền những thông

tin sai lệch, những đơn thư nặc danh, mạo danh có động cơ xấu.

Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng tiếp tục khẳng định: “Đấu tranh ngăn chặn và khắc phục những tư tưởng, hành động tiêu cực, sai trái; đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu và hành động chống phá của các thế lực thù địch” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001: 22-23). Quán triệt và cụ thể hóa quan điểm chỉ đạo của Đảng, ngày 04/01/2002 Ban Bí thư ban hành Chỉ thị số 05-CT/TW về tăng cường cuộc đấu tranh chống các luận điệu sai trái và các hoạt động tán phát tài liệu chống Việt Nam. Chỉ thị số 05-CT/TW đã phê phán tình trạng một số người, trong đó có cán bộ, đảng viên đã viết và phát tán nhiều tài liệu chống đối dưới dạng “nhật ký”, “đổi thoại”, “góp ý kiến”, “thư khẩn”, “lời kêu gọi”...; đồng thời yêu cầu các cấp ủy đảng chỉ đạo các phương tiện thông tin đại chúng chủ động nghiên cứu, biên tập, thường xuyên đăng tải các bài phân tích, phê phán có sức thuyết phục; khuyến khích, động viên cán bộ, đảng viên và đông đảo quần chúng nhân dân tham gia đấu tranh vạch trần, phản bác những quan điểm sai trái, vô hiệu hóa các hoạt động phát tán tài liệu xấu. Tại Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 5 khóa IX về nhiệm vụ chủ yếu của công tác tư tưởng, lý luận trong tình hình mới, Đảng xác định việc phòng, chống các quan điểm xuyên tạc, chống đối chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh là một nhiệm vụ thường xuyên trong công tác tư tưởng, lý luận. Thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 5 khóa IX, ngày 30/12/2002 Ban Bí thư có Thông báo Kết luận số 94-TB/TW về nhiệm vụ tăng cường cuộc đấu tranh chống âm mưu “diễn biến hòa bình” trên lĩnh vực tư tưởng - văn hóa và quyết định thành lập Ban Chỉ

đạo đấu tranh chống âm mưu “diễn biến hòa bình” trên lĩnh vực tư tưởng - văn hóa (Ban Chỉ đạo 94) ở Trung ương và các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 8 khóa IX đã đề ra “Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới”, trong đó xác định phương hướng, nhiệm vụ phòng, chống các quan điểm xuyên tạc, chống đối chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Ngày 27/3/2003, Ban Bí thư ban hành Chỉ thị số 23-CT/TW về đẩy mạnh nghiên cứu, tuyên truyền, giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh trong giai đoạn mới. Chỉ thị số 23-CT/TW đã yêu cầu tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo đấu tranh phản bác có hiệu quả, kịp thời các quan điểm sai trái, thù địch; đa dạng hóa hình thức đấu tranh bảo vệ chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh; nâng cao chất lượng thực hiện cơ chế phối hợp và trao đổi thông tin, chủ động nắm bắt âm mưu, thủ đoạn, phương thức chống phá của các thế lực thù địch, đối tượng cơ hội chính trị; chú trọng xây dựng luận cứ đấu tranh phản bác các luận điệu sai trái, xuyên tạc; tạo sự thống nhất trong phối hợp giữa các cơ quan, ngành có liên quan. Đặc biệt, trước yêu cầu tăng cường công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng trong tình hình mới, Kết luận số 39-KL/TW Hội nghị Trung ương lần thứ 12 khóa IX của Đảng đã quyết định thành lập nhóm chuyên gia đấu tranh chống thông tin, quan điểm sai trái, thù địch với chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh và chủ nghĩa xã hội.

Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng đã yêu cầu: “Kiên quyết đấu tranh bảo vệ đường lối, quan điểm của Đảng; phê phán, bác bỏ các quan điểm sai trái, thù địch” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2006: 132). Quán triệt và cụ thể

hóa quan điểm chỉ đạo đó, Hội nghị Trung ương lần thứ 5 khóa X đã thông qua Nghị quyết số 16-NQ/TW về công tác tư tưởng, lý luận và báo chí trước yêu cầu mới, đặt mục tiêu củng cố, tăng cường sự thống nhất về tư tưởng, chính trị trong Đảng, sự đồng thuận về chính trị và tinh thần trong nhân dân, giữ vững và mở rộng trận địa tư tưởng của Đảng, bảo vệ và phát triển chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Đồng thời, triển khai đồng bộ, chủ động cuộc đấu tranh trên mặt trận tư tưởng, phản bác các luận điệu tuyên truyền xuyên tạc, vu cáo, chống phá Đảng và Nhà nước ta. Tiếp đó, Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 23-NQ/TW ngày 16/6/2008 về tiếp tục xây dựng và phát triển văn học, nghệ thuật trong thời kỳ mới, trong đó chỉ rõ: Trên cơ sở giữ gìn, phát triển, phát huy những giá trị của văn học, nghệ thuật dân tộc, tiếp tục mở rộng hợp tác quốc tế, tiếp thu có chọn lọc các giá trị nhân văn, khoa học, tiến bộ của nước ngoài, đồng thời kiên quyết ngăn chặn, làm thất bại âm mưu, thủ đoạn áp đặt, xâm lăng văn hóa của các thế lực thù địch.

Đặc biệt, trước hoạt động chống phá tư tưởng ngày càng quyết liệt của các thế lực thù địch, ngày 17/4/2009 Ban Bí thư ban hành Chỉ thị số 34-CT/TW về tăng cường cuộc đấu tranh chống âm mưu, hoạt động “diễn biến hòa bình” trên lĩnh vực tư tưởng, văn hóa. Chỉ thị số 34-CT/TW nhấn mạnh, các thế lực thù địch tiếp tục tiến công xuyên tạc, phủ định, xóa bỏ chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh với một thang bậc và luận điệu mới, xuyên tạc Cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Vì vậy, phải đấu tranh kịp thời, có hiệu quả các quan điểm sai trái, thù địch; đấu tranh chống các luận điệu phủ định, bóp méo chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh,

xuyên tạc đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng tiếp tục khẳng định: “Kiên quyết đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu và hoạt động “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch. Chủ động phòng ngừa, đấu tranh, phê phán những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ ta” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2011: 257). Trước những diễn biến phức tạp của tình hình tư tưởng trong cán bộ, đảng viên và nhân dân, cùng sự chống phá của các thế lực thù địch, phản động trên mạng xã hội, Đảng Cộng sản Việt Nam đã có nhiều chủ trương, văn bản trực tiếp chỉ đạo công tác đấu tranh chống quan điểm sai trái, thù địch với quan điểm chỉ đạo xuyên suốt là: cuộc đấu tranh, ngăn chặn các quan điểm sai trái, thù địch phải gắn liền với xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, ngăn chặn và đẩy lùi “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII (năm 2016), Đảng Cộng sản Việt Nam tiếp tục khẳng định bốn nguy cơ mà Hội nghị giữa nhiệm kỳ khóa VII của Đảng nêu lên vẫn tồn tại, có mặt diễn biến phức tạp hơn, như tham nhũng, lãng phí, “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch với những thủ đoạn mới, đặc biệt là việc chúng triệt để sử dụng các phương tiện truyền thông trên mạng Internet để chống phá ta. Vì vậy, Đảng Cộng sản Việt Nam xác định cần phải “Tăng cường đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, hoạt động “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch; chủ động ngăn chặn, phản bác các thông tin, quan điểm xuyên tạc, sai trái, thù địch (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2016: 201). Quán triệt quan điểm chỉ đạo này, đồng thời trên cơ sở kế thừa, phát triển Chỉ thị số 23-CT/TW về

đẩy mạnh nghiên cứu, tuyên truyền, giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh trong giai đoạn mới, ngày 15/5/2016 Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 05-CT/TW về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, khẳng định đó là một nội dung rất quan trọng để góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức; góp phần thiết thực vào việc ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Tại Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 4 khóa XII, Đảng Cộng sản Việt Nam chỉ rõ một trong những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” là “hoài nghi, thiếu tin tưởng vào chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh”, “phản bác, phủ nhận chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh”.

Ngày 22/10/2018, Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 35-NQ/TW về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới, xác định bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng là bảo vệ Đảng, Cương lĩnh chính trị, đường lối của Đảng; bảo vệ Nhân dân, Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam; bảo vệ công cuộc đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bảo vệ lợi ích quốc gia, dân tộc; giữ gìn môi trường hòa bình, ổn định để phát triển đất nước. Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng được xác định là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của toàn Đảng, toàn quân, toàn dân, trong đó lực lượng tuyên giáo các cấp là nòng cốt. Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng phải dựa trên cơ sở quán triệt sâu sắc, vận dụng đúng đắn, sáng tạo chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào

thực tiễn Việt Nam trong thời đại ngày nay. Nghị quyết số 35-NQ/TW yêu cầu cuộc đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch phải theo hướng chủ động, có tính thuyết phục cao và hiệu quả. Tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo công tác kiểm tra, giám sát và tổ chức thực hiện nhiệm vụ kiểm tra, giám sát các tổ chức đảng và đảng viên chấp hành Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, nghị quyết, chỉ thị, quy định của Đảng. Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác quản lý và sử dụng Internet, mạng xã hội. Tại Nghị quyết số 35-NQ/TW, Đảng Cộng sản Việt Nam quyết định thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên cơ sở hợp nhất các Ban Chỉ đạo Trung ương 94, 609 và 213; và triển khai thực hiện tinh thần này của Nghị quyết số 35-NQ/TW, ngày 07/01/2019, Bộ Chính trị ban hành Quyết định số 169-QĐ/TW thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch (Ban Chỉ đạo 35). Đến nay Ban Chỉ đạo 35 đã được triển khai thành lập ở tất cả các cấp, ngành từ Trung ương đến địa phương.

Tại Chỉ thị số 44-CT/TW ngày 16/4/2020 về đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác xuất bản, phát hành và nghiên cứu, học tập sách lý luận, chính trị, Ban Bí thư nêu rõ: phát triển phong trào đọc, nghiên cứu, học tập sách, trong đó có sách lý luận, chính trị cho cán bộ, đảng viên và nhân dân nhằm giáo dục, nâng cao trình độ lý luận cho cán bộ, đảng viên, đáp ứng yêu cầu của công cuộc đổi mới, đấu tranh phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và các biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII - Đại hội tổng kết 35 năm tiến hành

công cuộc đổi mới toàn diện đất nước, Đảng Cộng sản Việt Nam khẳng định công tác xây dựng Đảng về tư tưởng được tăng cường; công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch được lãnh đạo, chỉ đạo tập trung, chuyển biến tích cực; nghiên cứu và giáo dục lý luận chính trị tiếp tục được chú trọng, đổi mới, góp phần tạo sự đoàn kết nhất trí trong Đảng, đồng thuận trong xã hội. Tư duy lý luận của Đảng có bước phát triển. Hệ thống lý luận về đường lối đổi mới, về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam tiếp tục được bổ sung, phát triển. Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII chỉ rõ cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức công tác tư tưởng theo hướng chủ động, thiết thực, kịp thời và hiệu quả; nâng cao tính chiến đấu, tính giáo dục, tính thuyết phục trong tuyên truyền, học tập chủ nghĩa Marx-Lenin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước. Nắm chắc, dự báo đúng, định hướng chính xác, xử lý đúng đắn, kịp thời các vấn đề tư tưởng trong Đảng, trong xã hội. Chú trọng nắm bắt, định hướng dư luận xã hội, bảo đảm thống nhất tư tưởng trong Đảng, đồng thuận cao trong xã hội... Tiếp tục đổi mới việc học tập, quán triệt nghị quyết của Đảng bảo đảm thiết thực, hiệu quả. Đổi mới căn bản chương trình, nội dung, phương pháp giáo dục lý luận chính trị theo phương châm khoa học, thực tiễn, sáng tạo và hiện đại; đưa việc bồi dưỡng lý luận, cập nhật kiến thức mới cho cán bộ, đảng viên, cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp, nhất là cấp chiến lược đi vào nền nếp, nhất quán từ Trung ương đến cơ sở, phù hợp với từng đối tượng, chú trọng chất lượng, hiệu quả, siết chặt kỷ luật, kỷ cương. Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, kiên quyết và thường xuyên đấu tranh phản bác các quan

điểm sai trái, thù địch, cơ hội chính trị; đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Quan triệt và cụ thể hóa quan điểm chỉ đạo của Đảng tại Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 Hội nghị Trung ương 4 khóa XIII khẳng định cần tiếp tục lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII. Ngoài ra, Kết luận còn nhấn mạnh một số nội dung mới, đó là: Mở rộng phạm vi không chỉ xây dựng, chỉnh đốn Đảng mà còn bao gồm cả xây dựng hệ thống chính trị theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng; Cùng với ngăn chặn, đẩy lùi thì phải chủ động phòng ngừa, kiên quyết đấu tranh, xử lý nghiêm sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những hành vi tham nhũng, tiêu cực; Bổ sung, làm rõ hệ thống những biểu hiện của sự suy thoái về tư tưởng chính trị và đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, “tiêu cực” sát hợp tình hình mới. Kết luận số 21-KL/TW còn nhấn mạnh sự nguy hiểm của biểu hiện phai nhạt lý tưởng cách mạng, không kiên định con đường xã hội chủ nghĩa, mơ hồ, dao động, thiếu niềm tin; nói trái, làm trái quan điểm, đường lối của Đảng; sa sút về ý chí chiến đấu, thấy đúng không dám bảo vệ, thấy sai không dám đấu tranh.

Kết luận số 21-KL/TW yêu cầu các cấp ủy, tổ chức đảng từ cơ sở đến Trung ương cần tiếp tục đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp, nâng cao tính chiến đấu, tính thuyết phục và hiệu quả của công tác tư tưởng; luôn lắng nghe, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng, những khó khăn, vướng mắc trong cán bộ, đảng viên và nhân dân. Kiên quyết, kiên trì thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 khóa XI, Nghị

quyết Hội nghị Trung ương 4 khóa XII và Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 khóa XIII về xây dựng, chỉnh đốn Đảng bằng các giải pháp mạnh mẽ, quyết liệt, đồng bộ; coi trọng kiểm tra việc sửa chữa, khắc phục hạn chế, khuyết điểm.

Cụ thể hóa yêu cầu “bổ sung, làm rõ hệ thống những biểu hiện của sự suy thoái về tư tưởng chính trị và đạo đức, lối sống” của Kết luận số 21-KL/TW, ngày 01/8/2022 Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực đã ban hành Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW làm rõ một số nội dung về công tác phòng, chống tiêu cực¹. Theo đó, tiêu cực của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức là những hành vi trái với Điều lệ, Cương lĩnh, nghị quyết, quy chế, quy định, chỉ thị, kết luận,... của Đảng (gọi chung là chủ trương, đường lối, quy định của Đảng), pháp luật của Nhà nước, Điều lệ của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và các tổ chức Hội do Đảng, Nhà nước giao nhiệm vụ; các chuẩn mực đạo đức, quy tắc ứng xử, truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, gây ảnh hưởng xấu đến uy tín của Đảng, Nhà nước, làm tha hóa đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, làm giảm sút niềm tin của nhân dân, cản trở quá trình phát triển kinh tế - xã hội. Trong đó, biểu hiện rõ nhất của tiêu cực là suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp trong hệ thống chính trị. Đây cũng là những nội dung hết

¹ Xem: *Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW ngày 01/8/2022 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực về một số nội dung về công tác phòng, chống tiêu cực*, <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/he-thong-van-ban/van-ban-cua-dang/huong-dan-so-25-hdbcdtw-ngay-0182022-cua-ban-chi-dao-trung-uong-ve-phong-chong-tham-nhung-tieu-cuc-ve-mot-so-noi-dung-ve-8778>

sức quan trọng trong công tác đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, được bổ sung và phát triển rõ hơn, cụ thể hơn.

5. Kết luận

Có thể thấy, qua các giai đoạn phát triển của cách mạng, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn chủ động đưa ra những quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng; chống các quan điểm sai trái, thù địch phù hợp với từng điều kiện, hoàn cảnh cụ thể. Từ Cương lĩnh của Đảng đến các văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc của Đảng, các nghị quyết của Ban Chấp hành Trung ương, của Bộ Chính trị, Ban Bí thư và tác phẩm của các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước trong lĩnh vực này đều đã thể hiện sự phát triển tư duy chiến lược của Đảng về tầm quan trọng và nội dung công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam. Đây là những di sản quý báu không chỉ về lý luận mà còn có ý nghĩa thực tiễn sâu sắc, bởi không thể đưa ra quyết định lãnh đạo đúng nếu không có nền tảng tư tưởng đúng đắn và khoa học; hoạt động lãnh đạo không thể có hiệu quả nếu Đảng không thực hiện tuyên truyền, giáo dục, thuyết phục quần chúng. Hơn nữa, vai trò lãnh đạo và năng lực cầm quyền của Đảng thể hiện rõ nhất qua việc tổ chức, chỉ đường, dẫn lối cho quần chúng nhân dân tin tưởng, làm theo đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước, mà hiệu quả bảo vệ nền tảng tư tưởng và bản lĩnh chính trị của đội ngũ đảng viên là biểu hiện cao nhất: “Chỉ giai cấp nào đi theo con đường của mình mà không do dự, không chần chừ và không sa vào tuyệt vọng trong những bước ngoặt khó khăn nhất, gay go nhất và nguy hiểm nhất, thì mới có thể lãnh đạo được những quần chúng lao động và bị bóc lột. Chúng ta không cần những sự hăm dọa điên cuồng. Điều cần thiết cho chúng ta, chính là bước

đi nhịp nhàng của những đoàn quân vững như gang thép của giai cấp vô sản” (V.I. Lênin, *Toàn tập*, Tập 43, 1980: 349) □

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (1996), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
6. Đảng Cộng sản Việt Nam (2002), *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Tập 6, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
7. Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Tập 47, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
8. Đặng Minh Phụng, Ngô Minh Vương (2023), “Phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng thời kỳ 1930-1975 vào giai đoạn hiện nay”, *Tạp chí Giáo dục lý luận* ngày 28/02/2023, <https://giaoduclyluanhcma.vn/Default.aspx?portalid=33&tabid=19&distid=2356&name=Phat-huy-vai-tro-cua-doi-ngu-can-bo,-dang-vien-trong-bao-ve-nen-tang-tu-tuong-cua-Dang-thoi-ky-1930-1975-vao-giai-doan-hien-nay>
9. V.I. Lênin, *Toàn tập*, Tập 43, Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1980.